

Интердисциплинарне постдипломске студије, ГРУПА ЗА ДИГИТАЛНУ УМЕТНОСТ, Косанчићев венац 29, тел. 2626 644

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ И УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

Веће интердисциплинарних докторских уметничких студија Универзитета уметности формирало је комисију за процену теме докторског уметничког пројекта кандидата Федора Ракића, студента програма за дигиталну уметност, под насловом

КРЕАТИВНИ АСПЕКТИ ПУБЛИКОВАНЕ УМЕТНИЧКЕ ДИГИТАЛНЕ СЛИКЕ

На основу увида у материјал у поднети материјал комисија у саставу:

мр Андрија Димитријевић, ред. проф. ФДУ, ментор рада

мр Бранимир Карановић, ред. проф. ФПУ, коментор рада,

мр Растко Тирић, ред. проф. ФПУ,

Александар Давић, ред. проф. АУНС,

Горан Деспотовски, доцент, АУНС,

подноси Већу Интердисциплинарних студија и Сенату Универзитета уметности следећи извештај:

БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Федор Ракић рођен је 29.3.1974. године у Београду. По завршетку природно математичке гимназије „Михаило Петровић-Алас” у којој је стекао стручност програмерског сарадника, уписује Факултет примењених уметности и дизајна (на коме је био стипендиста Републике Србије). На одсеку зидног сликарства у класи професора Градимира Петровића дипломирао је 1999. године.

У периоду од 1999. до 2002. године са сарадницима осликава неколико новоизграђених византијских православних цркви по Босни и Херцеговини (Бјељина, Брчко, Гацко).

Након завршетка студија на сликарском одсеку ФПУ-а, 1999. године, вратио се донекле познатом свету дигиталног који га прати још од средње школе, а на магистарским студијама Дигиталне уметности које је уписао 2003. године, запоставио је традиционално сликање и потпуно се посветио дигиталном свету креирања.

Његово штафелајно сликарство је под јаким утицајем надреалистично–метафизичких

елемената. У последњих 12 година његов препознатљив стил интегрише кроз многе дигиталне форме, радећи на пољу компјутерске графике у области веб дизајна, анимације и видеа.

Последњих година равноправно употребљава традиционалне сликарске технике паралелно са дигиталним алатима те ову симбиозу користи како би материјализовао свој унутрашњи свет. Оно што њега донекле разликује од других уметника јесте употреба и комбинација сликарских техника и вештина, како дигиталне тако и из традиционалне уметничке сфере. Употреба фактографских карактеристика фотографије је често занемарена и труди се да колико је могуће што више анулира, замаскира или стопи њену присутност у целину слике, па се у периоду од 2011. до 2014. године, посвећује дигиталним колажима у комбинацији са 2D и 3D дизајнерско ликовним техникама у облику који није толико распрострањен међу нашим уметницима.

Комисија наглашава његово уметничко ангажовање у многобројним иностраним компанијама реализујући више креативних решења као што су Facebook апликације за клијенте, Sharp, Reebok, Audi, BMW, Mercedes, Nescafe, Lindt, Adidas, Jameson, FB ковер за НБИ, Sharp, Reebok, веб банери за Hondu, Adidas, Pedigree анд Whiskas, Tactical trading Middle East, Reebok, Sharp, НБИ, постере за Adidas, Abu Dhabi Film Festival, Mozart Sport, First Production, рекламе за магацине као што су Центар беле технике, Mozart Sport, Triple Crown, First Production, билборде за Karim Rashid NY, Sharp, Mozart, разни ТВ интрои и форшпани за Телевизију С, ЦБТ, телевизијске рекламе Sound Extreme, РТС Караван, Mozart IT, логотипи, Holistic Life, WiFi Маркетинг, Fashion Consultant, Ab, Maryland MedCenter, Rockville Medcenter, Мотоциклиста, РТС Караван, Q Sphere, ЦБТ, Тропико бенд.... Од 2008. до 2011. у компанији „Моцарт д.о.о“ обавља послове у маркетинг сектору на дизајну корпоративних визуелних елемената, графичком дизајну, редизајну и едитовању реклама за спортски магацин, видео монтажа и DVD ауторинг, а у компанији од 2004. до 2007.г. „First Production“ видео и аудио монтажа различитих рекламних и филмских садржаја, израда тв реклама и филмских трејлера, израда DVD презентација за фирме, за филмове и цртане филмове DVD ауторинг, 3D анимација и рендеринг за захтевније днд презентације, веб дизајн и ажурирање html страница на интернету, графички дизајн и припрема за штампу филмских плаката, банера, каталога, визит карти, флајера, DVD лабел-ова, DVD омота и других рекламних материјала, дизајнирање и векторизација заштитних знакова, реинсталација система, антивирусна-антиспам заштита и ghosting рачунара. Федор Ракић обављао је послове и у Фабрици „П.Т.П. Тасовац“ на дизајнирању и векторизацији логоа и логотипа за фирме, графички дизајн и припрема за гравирање свих материјала на америчком ласерском систему X2-600, као и на дизајнирању новинских и веб реклама, банера, 2002. године.

ДЕТАЉНА АНАЛИЗА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

Докторски уметнички рад Федора Ракића је јавно изложен у галеријском простору у „Дому културе Студентски Град” на самосталној изложби под називом *Terra Mystica* од 11. до 21. јуна 2014. године. Тема докторске уметничке тезе, кандидата Федора Ракића је „Креативни аспекти публиковане уметничке дигиталне слике” и представља фундаментално полазиште у разматрању креативних проблема на практично изведеним уметничким радовима. Уметнички радови су практично реализовани комбинацијом више различитих савремених и класичних техника и метода као што су комбинација генерисане дигиталне слике и њена обрада путем рачунарских техника рашчлањивањем на појединачне целине, а потом дејствовањем класичних сликарских техника на постојећу дигиталну слику. Представљање уметничких радова је изведено на екранима различитих савремених уређаја као што су телевизијски монитори, таблети, мобилни телефони, DVD плејери, Blue Ray Player, екрани са течним кристалима, mp3 плејери, на сликарским платнима као и на различитим папирима. Изложени уметнички радови су били у интензивној комуникацији са публиком.

Кандидат Федор Ракић стваралачки примењује савремена практична решења на једном авантуристичком путу реализације од снимања, преко дигиталне обраде до штампања и остварује разноврсне, узбудљиве и маштовите уметничке дводимензионалне радове.

Сви уметнички радови употребљавају искуствено препознатљиво устројство линеарне, ренесансне перспективе. То је сликовна представа на коју смо навикли и коју сматрамо јасном и препознатљивом. У такав логичан и готово математички простор интегришу се представе и симболи којима природно ту није место. Поставка препознатљивих садржаја унутар сликовних садржаја може се пратити од раније као једна стратегија надреалиста и сликара метафизичке школе као што су Салвадор Дали, Ђорџо де Кирико или Рене Магрит. Ови примери нису узор Федоровом раду већ нека врста сродника који указују на његов унутрашњи свет „идеју фотоапарата” тако да приличан број слика и подсећа на фотографске слике. Површина слике постаје нешто што личи фото-осетљивој површини папира и нешто што је блиско и екрану и тако указује на могуће различите аспекте егзистенције дводимензионалне дигиталне уметничке слике. Тиме кандидат Федор Ракић невидљиве путеве егзистенције слике чини видљивим и као да открива и себи и нама нове животне путеве постојања визуелних представа. Федор Ракић инсистира да се уметничке дигиталне слике представљају путем екрана или неком врстом сличности са њим и тиме остварује адекватну комуникацију са оком посматрача који је навикао на ту врсту перцепције чиме апострофира одлику наше епохе као на један претерано екрански амбијент. Са душом посматрача комуникација се одвија путем симбола и представа који су

архетипски укорењени у традицији људског искуства и носе са собом универзално значење али уједно постављањем у нови контекст садашњег доба, кандидат Федор Ракић та иста значења преиспитује, мења и духовито разматра. Одређени уметнички радови својим садржајима отворено позивају на нека базична питања која нас заокупљују, терајући нас да застанемо и да се питамо... Кандидат Федор Ракић успева, да у времену када се дигитална технологија користи углавном у циљу комерцијалног убеђивања и уситњавања пажње или за производњу филмских ефеката који би требало да нас „оставе без даха”, ту исту технологију употреби у сврху рада на слици која се труди да задржи своје континуитете са оним што је слика одувек била и да тиме одговори на суштинске потребе човекове природе за естетским доживљајем. Тако дигитална уметничка слика је истовремено са једне стране електронска дигитална визуализација нечега што је реално и што је на основу искуства познато, а са друге стране нечега што није реално али би могло бити. У оба случаја је та слика реалистична и то је оно што дигиталну уметничку слику разликује од инжењерског конструисања. Проблематизујући слику у дигиталном формату, кандидат Федор Ракић је тиме поставља у општу раван феноменологије дигиталног записа. Дигитални запис постаје универзалан облик свега што се може интерпретирати бинарним кодом, а бинарним кодом се може интерпретирати све. Долазимо тако право до суштине да је дигитална слика електронски бинарни запис, запис је информација, односно код, записан у неки носач записа, а ово је посебно битно нагласити, та информација не мора нужно бити записана да би била информација. Тако се дотичемо фундаменталних односа материјалног и нематеријалног, што и јесте циљ уметничких радова Федора Ракића. Уметничка идеја, односно код, односно информација јесте Федорова мисаона креација, дакле синтетички облик и као таква може бити записана материјална или незаписана нематеријална чиме дигитални запис постаје материјални запис нематеријалне информације односно кода. Кандидат Федор Ракић својим изложеним дигиталним уметничким радовима доказује да је простор виртуелне стварности све више заузео простор наше реалности, да су виртуелни облици веома реалистични и да су као такви постали претече оног стварног. Путем виртуелних слика можемо видети и оно што се не види што је невидљиво. Тако дигитална уметничка слика постаје посредник између два реална простора, оног што смо наизглед докучили и оног постојања који нам је наизглед недокучив.

Теоријски писани део рада, на 120 страна је подељен на десет поглавља уз прилог DVD додатка на коме су записани и уметнички радови у дигиталном формату као и електронски запис теоријског рада у pdf формату. После *Уводне напомене* кандидата Федора Ракића и *Резимеа* следи треће поглавље у коме се разматрају друштвени и теоријски феномени дигиталне епохе са свим негативним и позитивним импликацијама које таква епоха носи са собом. На страни десет почиње

четврто поглавље *Шта јесу а шта нису нови медији* и даље се проблематизују узрочно последична дејства између друштва са једне стране и рачунара са друге и то истицањем принципа за нумеричко репрезентовање свега што нас окружује у бинарном запису и алгоритму.

Принцип модуларности нових медија омогућава лак приступ и мењање одређених јединица од којих су састављене веће целине. Тако се дигитално обрађивана слика путем рачунарских програма може мењати у слојевима, а да то не утиче на целину, на онај начин на који би код креирања физичке слике био иреверзибилан, јер су сви делови дигиталне слике складиштени одвојено. Принцип модуларности је нарочито видљив у концепцији интернета, састављеног од веб страница, које су даље састављене од специфично организованих медијских јединица – текстова, слика, видео или аудио записа. Рачунарско савремено доба почива на још три принципа: аутоматизацији, варијабилности и транскодирању у којима кандидат Федор аналитички обрађује сваки принцип понаособ. У петом поглављу *Историјско-уметнички ток употребе и прихватања дигиталних медија* се детаљно разматра и проблематизује појам ствараоца у уметности с обзиром да је рачунарски чип у могућности да ствара независно од уметника. Принцип симбиозе уметника и рачунарског чипа постаје владајући принцип у стваралаштву дигиталне уметности. У шестом поглављу *Етапе живота уметничке дигиталне слике*, кандидат Федор Ракић, истиче двојну природу дигиталне слике. С једне стране њу чине видљива својства, као видљива својства било које друге слике, а са друге стране, та видљива природа темељи се на коду, који је апстрактан. Према томе, иако се слика доживљава очима, посматрач је далеко од тога да може да је испрограмира само на основу њене појаве. Појам „оригинала” је сасвим стран компјутеру, јер за њега не постоје разлике између оригинала и копије па стога не постоји оригинал који треба заштитити од копирања. Софтвер и хардвер који га подржава, могу да се умножавати у бесконачност и не може се установити разлика између новог, копије и изворног. У том поглављу детаљно се разматрају технички аспекти стварања дигиталних слика путем дигиталних камера и техничких спецификација које директно утичу на естетички израз као што су чип, кућиште, визир, објектив, меморијске картице, процесори, а такође и елементи визуелног језика као што су угао снимања, ракурси, избор садржаја, оштрина, затим обрада слике, скенирање, формати дигиталног записа слике, врсте дигиталних слика, обраде појединачних пиксела слике, обради делова слике, препознавању облика у дигиталној слици, програма за обраду дигиталне слике, изрезу слике, подешавању контраста, изоштравању слике, примени филтера, отклањању грешака, мењању садржаја... Федор Ракић истиче да се дигитална уметност често са правом поистовећује са компјутерском уметношћу, а компјутерска уметност је као уметност код које је компјутер имао улогу у производњи или приказивању уметничког дела. Даље, он развија фазу *Реализације* кроз

параметре квалитета слике, квалитета штампача, врста и квалитет мастила, врста и квалитет папира, трајност дигиталне слике у штампани и најзад у делу подпоглавља *Реализација уметничког дигиталног рада у дигиталним електронским медијима* свеобухватно разматра мобилни телефон, дигитални фото рам, дигитални звучни уређај, дигитални видео диск, DVD, дисплеј и кратка историја екран као и на крају техничку сферу дигиталних дисплеја. У седмом поглављу *Креативна композиција дигиталне уметничке слике*, кандидат Федор Ракић ревитализује основне параметре изражавања као што су садржајност и једноставност, складност облика линија и боја, пластичност дубина, динамика живост и ритам, планови слике, елементи композиције слике, линије на слици, основни облици на слици, значај места на површини слике, правило пропорције златног пресека, оригиналност, психолошки утисак боје, топле боје, хладне боје, симболика боја, склад међу бојама, компјутерско виђење боја и модели боја, компјутерске боје. У осмом поглављу *Дигитално сликарство и мој рад*, кандидат Федора Ракић неуобичајено али темељно износи критички став о сопственом раду наглашавајући технолошка ограничења коју намеће алат али се истовремено декларише ставом да се дигитално сликарство може дефинисати као „Уметност проистекла из традиционалних сликарских техника какве су водене боје, темпера, уље и слично, али која је настала искључиво коришћењем дигиталних технологија, какве су рачунар, таблет, камера, фотоапарат и наравно у рачунарским програмима”. У деветом поглављу дат је исцрпан списак литературе затим извори са интернета и на крају садржајна биографија.

ОЦЕНА ОСТВАРЕНИХ РЕЗУЛТАТА

Дигитални уметнички ауторски радови кандидата Федора Ракића изложени на изложби *Terra Mystica* имају карактер интердисциплинарног истраживања, који је остварен у виду маштовите презентације на различитим екранима и на разноврсним сликарско-фотографским форматима. Сви елементи садржаја и форме уметничких радова дигиталне уметности на изложби су адекватно презентовани. Такође, писани део рада исцрпно и елаборирано образлаже концепте и принципе постојећих сазнања који су примењени у уметничком делу. Описани поступци креирања дигиталне слике су засновани на постојећим сазнањима, а истовремено су иновативни и методолошки представљају сасвим посебне креативне процесе који својом прецизном одређеношћу заузимају посебно место у оквиру праксе дигиталних уметности.

Кандидат Федор Ракић својим уметничким радовима повезује традиционалну и дигиталну уметничку слику, а личне субјективне погледе материјализује у савремену уметничку ауторску целину.

КРИТИЧКИ ОСВРТ РЕФЕРЕНАТА

Докторски уметнички пројекат „Креативни аспекти публиковане уметничке дигиталне слике“ и његов саставни део – изложба *Terra Mystica* кандидата Федора Ракића поседује велики значај у погледу разноврсности садржаја употреба различитих алата, техника, поступака, модела, интегрисаности са фактографијом и фотографијом и на извештан начин утире један од могућих праваца модерне уметности која путем дигиталног алата укида границе између врста и жанрова уметности, а истовремено истиче значај тако недостајуће универзалне природе слободне личности уметника. Уметнички допринос у „Креативним аспектима публиковане уметничке дигиталне слике“ огледа се истовремено и у практично оствареним уметничким артефактима као и у свеобухватној и темељној теоријској анализи изведеној у писаном раду.

ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Докторски уметнички пројекат „Креативни аспекти публиковане уметничке дигиталне слике“ и његов саставни део – изложба *Terra Mystica* је уметнички пројекат у склопу личног преиспитивања лимита традиционалних и истовремено савремених алата уметничког изражавања. Он са једне стране представља скривену критику прекомерне примене распрострањене дигиталне уметности, а са друге стране исказује личну потребу и жељу да се индивидуалним уметничким доприносом изрази и тако превазиђе владајући закон дигиталног алата који укида индивидуалност уметника. Комисија сматра да је рад свеобухватан и уметнички иновативан и са задовољством препоручује Већу интердисциплинарних студија и Сенату Универзитета уметности докторски уметнички пројекат кандидата Федора Ракића за усмену одбрану.

Комисија:

мр Андрија Димитријевић ред. проф.

мр Бранимир Карановић ред. проф.

мр Растко Тирић ред. проф.

Александар Давић, ред. проф. АУНС,

Горан Деспотовски, доцент, АУНС